

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1SŽa/36/2014
Identifikačné číslo spisu:	7014200949
Dátum vydania rozhodnutia:	06.10.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:7014200949.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a z členov JUDr. Ing. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa: Y. Q. L., nar. XX.XX.XXXX, trvalé bytom T., štátny príslušník Pakistanu, bez cestovných dokladov, t. č. Útvar policajného zaistenia pre cudzincov, Sečovce, zastúpený: JUDr. Marianna Lechmanová, advokátka, Štúrova 20, Košice, ICO: 42 249 163, proti odporcovi: Prezídium Policajného zboru, Úrad hraničnej a cudzineckej polície, Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície Prešov, Oddelenie hraničnej kontroly Policajného zboru Košice - letisko, o preskúmanie rozhodnutia odporcu č. s.: PPZ-HCP-PO9-316-017/2014 zo dňa 22. júla 2014, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 20. augusta 2014, č. k. 5Sp/37/2014-35, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 20. augusta 2014, č. k. 5Sp/37/2014-35, p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Predmet konania

Krajský súd v Košiciach rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozhodnutia potvrdil rozhodnutie č. s.: PPZ-HCP-PO9-316-017/2014 zo dňa 22. júla 2014, ktorým odporca podľa § 88a ods. 1 písm. b/ zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o pobyte cudzincov“) zaistil navrhovateľa dňom 22. júla 2014 o 18:00 hod. na čas nevyhnutne potrebný, najviac do 22. decembra 2014 na účel zistenia tých skutočností, na ktorých je založená jeho žiadosť o udelenie azylu, ktoré by bez zaistenia nebolo možné získať, najmä ak existuje riziko jeho úteku a na výkon jeho zaistenia určil Útvar policajného zaistenia pre cudzincov v Sečovciach (ďalej len „ÚPZC Sečovce“).

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že krajský súd ako vecne a miestne príslušný preskúmal napadnuté rozhodnutie odporcu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že rozhodnutie odporcu je potrebné potvrdiť ako rozhodnutie vydané v súlade so zákonom. Krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia zistil, že odporca v prejednávanej veci v správnom konaní dostatočne zistil skutkový stav v súlade s § 32 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní a dospel k záveru, že opravný prostriedok navrhovateľa, podaný prostredníctvom splnomocnenej advokátky, nie je dôvodný.

Podľa názoru krajského súdu sa odporca vo svojom rozhodnutí podrobne zaoberal skutkovými okolnosťami, z ktorých vyvodil záver, že zaistenie žiadateľa o udelenie azylu je potrebné z dôvodu § 88a ods. 1 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov.

Z obsahu administratívneho spisu a zo zápisnice o vyjadrení účastníka konania zo dňa 22. júla 2014 vyplýva, že navrhovateľ dňa 31. augusta 2007 požiadal o azyl z dôvodu obavy o svoj život a bol umiestnený do Záchytného tábora Humenné. Po preložení do Pobytového tábora v Rohovciach dňa 27. septembra 2007 svojvoľne odišiel cez Taliansko do domovského štátu Pakistan. Dňa 25. decembra 2013 s falošným pasom odletel z Pakistanu do Holandska, kde po prilete požiadal o azyl. V zmysle Dublinského nariadenia Holandska bol vrátený späť na územie SR dňa 22. júla 2014. Navrhovateľ je pozitívne lustrovaný v informačnom systéme MV SR MIGRA.

Odporca v dôvodoch rozhodnutia po skutkovej stránke uviedol všetky skutočnosti, ktoré sú reálnym prejavom správania sa cudzinca, ktorý v podstate k svojmu odchodu z domovskej krajiny neuviedol nič nové oproti prvému vyjadreniu v roku 2007. Jeho trasa úteku do Talianska preukazuje, že nemal v úmysle zostať na území Slovenskej republiky, aj keď požiadal o azyl, napriek svojmu vyhláseniu, že jeho cieľovou krajinou bolo SR. Azylové konanie na území SR bolo právoplatne ukončené dňa 5. novembra 2007 z dôvodu zamietnutia žiadosti navrhovateľa o azyl ako zjavne neopodstatnenej v zmysle § 12 ods. 1 písm. a/ zákona o azyly. Z Pobytového tábora v Rohovciach odišiel dňa 27. septembra 2007 a od tohto času sa ani nezaujímal o výsledok azylového konania. Navrhovateľ sa nevrátil na územie SR ani v čase jeho opätovnej obavy o svoj život v roku 2013, ale namiesto toho si vybral iný členský štát - Holandsko. V administratívnom spise odporcu sa nachádza vyhlásenie odporcu zo dňa 22. júla 2014 o žiadosti navrhovateľa o udelenie azylu alebo poskytnutie doplnkovej ochrany na území SR a dôvodu obavy o svoj život z náboženských dôvodov. Vyhlásenie prijal policajný orgán, príslušný na prijatie takého vyhlásenia v zmysle § 3 ods. 2 písm. a/ zákona č. 480/2002 Z. z. o azyly.

Krajský súd uviedol, že zastáva názor, že dôvodná obava na útek u navrhovateľa je tu daná, aj bez ohľadu na to, že navrhovateľ túto nechce spájať s predchádzajúcim útekom. Predpokladom na túto obavu je celkové správanie sa navrhovateľa, ktorý nezotrval na území SR do právoplatného skončenia predchádzajúceho konania o jeho žiadosti o poskytnutie medzinárodnej ochrany a ušiel z príslušného zariadenia na území SR.

Správny orgán je v rámci rozhodovania o zaistení povinný skúmať, či zaistením osoby bol naplnený účel, vyplývajúci z príslušných zákonných ustanovení, a či rozhodnutím o zaistení nedošlo k neprimeranému zásahu do práv účastníka, chránených inými právnymi predpismi. Krajský súd k tomu dodáva, že odporca vo svojom rozhodnutí v súlade s § 89 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov, sa zaoberal možnosťou namiesto zaistenia príslušníka tretej krajiny mu uložiť povinnosť hlásenia pobytu alebo zložiť peňažnú záruku s tým, že tieto neboli v prípade navrhovateľa realizovateľné.

K námietke, týkajúcej sa doby zaistenia krajský súd uviedol, že ju považuje za nedôvodnú, pretože táto dĺžka bola riadne odôvodnená v súlade s platnou právnou úpravou, pričom táto sa počas celého zaistenia monitoruje, či je opodstatnená alebo nie, v zmysle ust. § 90 ods. 1 písm. d/ zákona o pobyte cudzincov.

Odporca uviedol, že dobu zaistenia stanovil po dôkladnom vyhodnotení osoby účastníka konania, ako aj aplikačnej praxe Migračného úradu, kedy je táto potrebná na rozhodnutie o žiadosti o udelenie azylu na území SR. Počas tejto doby bude Migračný úrad skúmať jednotlivé dôvody, ktorými účastník konania odôvodňuje svoju žiadosť o udelenie azylu na území SR.

Odporca v napadnutom rozhodnutí presne označil deň, kedy bol navrhovateľ zaistený, a ktorým dňom dôjde ku skončeniu lehoty zaistenia.

Na záver k nálezu Ústavného súdu SR II. ÚS 147/2013, krajský súd doplnil, že nemožno súhlasiť s paušálnym a inak bližšie neodôvodneným záverom navrhovateľa, že zaistenie navrhovateľa zo všetkých uvedených dôvodov nemôže spĺňať požiadavky na zásah do osobnej slobody jednotlivca v zmysle rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva a Ústavného súdu SR.

Na základe uvedených skutočností považoval krajský súd odvolacie námietky splnomocneného zástupcu za nespôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia a v podrobnostiach a argumentácii dôvodov zaistenia poukázal na písomné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, s ktorým sa v plnom rozsahu stotožnil. Krajský súd námietkam navrhovateľa nevyhovел a napadnuté rozhodnutie odporcu č. s.: PPZ-HCP-PO9-316-017/2014 zo dňa 22. júla 2014 v zmysle § 250q ods. 2 O. s. p. ako zákonné potvrdil.

II.

Stručné zhrnutie odvolacích dôvodov navrhovateľa

Proti uvedenému rozsudku podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie, a to podľa § 205 ods. 2 písm. b/ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, § 205 ods. 2 písm. c/ súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, § 205 ods. 2 písm. d/ súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a písm. f/ rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Navrhovateľ namietal, že krajský súd neúplne zistil skutkový stav veci, na základe vykonaných dôkazov a dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávne právne vec posúdil. Navrhovateľ vytýkal správnomu orgánu ako aj prvostupňovému súdu, že nedostatočne zistili skutkový stav veci a rozhodnutie odporcu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Rozhodnutie odporcu ako aj prvostupňového súdu je arbitrárne a nepreskúmateľné.

K základným právam účastníka konania obsiahnutým v práve na spravodlivý proces, patrí podľa navrhovateľa právo na uvedenie dostatočných dôvodov, na ktorých je rozhodnutie založené. V súvislosti s riadnym odôvodnením navrhovateľ uviedol, že vychádzajúc z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (o. i. vecí G. R. proti Š., rozsudok zo dňa 21.10.1999 týkajúci sa sťažnosti č. 30544/96, R. T. proti Š., rozsudok zo dňa 09.12.1994, týkajúci sa sťažnosti č. 18390/91, V. D. H. proti H., rozsudok zo dňa 19.04.1994, týkajúci sa sťažnosti č. 16034/90), judikatúry Ústavného súdu SR (sp. zn. I. ÚS 226/03 zo dňa 12.05.2004, III. ÚS 209/04 zo dňa 23.06.2004, sp. zn. III. ÚS 95/06 zo dňa 15.03.2006, sp. zn. III. ÚS 260/06 zo dňa 23.08.2006, sp. zn. III. ÚS 36/2010 zo dňa 04.05.2010, sp. zn. I. ÚS 114/08 zo dňa 12.06.2008), nie je nutné, aby na každú žalobnú námietku bola daná súdom podrobná odpoveď a rozsah povinnosti odôvodniť súdne rozhodnutie sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí byť analyzovaný s ohľadom na okolnosti každého prípadu, ak však súd v odôvodnení nereaguje na zásadnú, relevantnú námietku, súvisiacu s predmetom súdnej ochrany prednesenú žalobcom, je potrebné tento nedostatok považovať za prejav arbitrárnosti (svojoľnosti).

Dôvody, pre ktoré odporca rozhodol o zaistení navrhovateľa sú nedostatočné vo vzťahu k čl. 5 ods. 1 písm. f/ Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd, z dôvodu, že odporca neuviedol, konkrétne na aký účel v zmysle čl. 5 ods. 1 Dohovoru rozhodol o zaistení navrhovateľa. Navrhovateľ poukazuje na to, že pozbavenie osobnej slobody nie je možné subsumovať pod žiaden dôvod v zmysle čl. 5 ods. 1 písm. f/ Dohovoru, a preto je napadnuté rozhodnutie o zaistení odporcu v rozpore s dohovorom. Odporca v rozhodnutí o zaistení iba formálne uviedol súlad s citovaným článkom dohovoru avšak bez bližšej právnej úvahy, ako k takému záveru dospel. Rozhodnutie odporcu o zaistení je preto nepreskúmateľné.

Prvostupňový súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia zistil, že odporca v prejednávanej veci v správnom konaní dostatočne zistil skutkový stav v súlade s § 32 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní, s týmto právnym názorom prvostupňového súdu sa navrhovateľ nestotožňuje.

Navrhovateľ uviedol, že jeho zaistenie nie je výnimočnou okolnosťou a nie je ani v súlade so zásadou nevyhnutnosti a proporcionality, nakoľko existujú iné menej invazívne riešenia, ktoré mal v danom prípade odporca aplikovať.

V zmysle § 88a ods. 1 zákona č. 404/2011 Zb. policajt je oprávnený zaistiť žiadateľa o udelenie azylu, ak na dosiahnutie účelu zaistenia nie je možné využiť iné menej závažné prostriedky. K iným menej závažným prostriedkom sa navrhovateľ vyjadril nižšie v bode Ad d) ako možnostiam uplatnenia alternatív zaistenia.

K riziku úteku navrhovateľa ako účastníka konania odporca zovšeobecnil vo svojom rozhodnutí na strane 5 rozhodnutia o zaistení riziko úteku účastníka konania.

Prvostupňový súd sa v otázke rizika úteku navrhovateľa v plnom rozsahu stotožnil s názorom správneho orgánu, keď sa navrhovateľ nezaujímal o výsledky azylového konania, ktoré prebiehalo v Slovenskej republike. Navrhovateľ nevedel, že po podaní žiadosti o azyl je potrebné zotrvať na území Slovenskej republiky. Je preto otázne, či je nevyhnutné trestať navrhovateľa zásahom do jeho osobnej slobody, tým, že je zaistený, keď ani nevedel o tom, že sa musí na území Slovenskej republiky zdržiavať. Navrhovateľ udával, že keďže teraz už vie, že musí počkať do skončenia konania o udelenie azylu v Slovenskej republike, určite by tak toho času urobil. V rozhodnutí o zaistení na str. 5 napadnutého rozhodnutia odporca udáva, že prehodnocoval aj skutočnosť, či trvá účel zaistenia, t.j. či trvá riziko úteku účastníka konania. Správny orgán dospel právnu úvahou k záveru, že riziko úteku trvá, keďže účastník konania už raz porušil povinnosti vyplývajúce mu ako žiadateľovi o azyl zo zákona č. 480/2002 Z. z. o azyloch ako aj ostatných príslušných právnych noriem spojených s azylovou procedúrou, pričom utiekol z územia Slovenskej republiky do Holandska. Uvedená úvaha správneho orgánu je nesprávna z dôvodu, že navrhovateľ neodišiel z územia Slovenskej republiky do Holandska, ale do Holandska priletel zo svojej domovskej krajiny z Pakistanu. Slovenská republika je príslušná na rozhodovanie o jeho žiadosti o udelenie azylu, práve z dôvodu, že v Slovenskej republike požiadal o azyl dňa 31. augusta 2007.

Navrhovateľ poukázal na to, že odporca sa na str. 7 rozhodnutia o zaistení zaoberal aj možnosťami alternatív zaistenia. Skúmal skutočnosti, či účastník konania nemá na území Slovenskej republiky žiadne rodinné väzby. Pri výsluchu navrhovateľa síce odporca zistil, že navrhovateľ nemá v Slovenskej republike avšak podľa názoru navrhovateľa mal zisťovať aj rodinné väzby v celej EÚ rodinné väzby. V čase výsluchu navrhovateľa pred odporcom, nebol navrhovateľ zastúpený právnym zástupcom a preto, ak aj ho odporca poučil v zmysle § 3 ods. 2 zákona o správnom konaní, mal odporca vynaložiť väčšie úsilie pri zisťovaní skutočného stavu veci, najmä pri spisovaní Zápisnice o vyjadrení účastníka konania podľa § 22 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní.

Napokon odporca zisťoval iba formálnym, spôsobom, či navrhovateľ má finančné zabezpečenie, pričom odporca ani nezisťoval majetok navrhovateľa.

Odporca ako správny orgán podľa názoru navrhovateľa nezistil, že navrhovateľ nemá dostatočné finančné prostriedky. Odporca nemôže odôvodňovať prečo nepripustil alternatívy zaistenia, ak nezistil všetky okolnosti súvisiace s majetkovými pomermi navrhovateľa.

Navrhovateľ rovnako uvádza, že je irelevantné, či má alebo nemá v Slovenskej republike zabezpečené ubytovanie alebo zamestnanie, nakoľko toto nie je podmienkou toho, aby nebol zaistený.

S týmito alternatívami zaistenia sa však odporca vo svojom rozhodnutí náležité nevysporiadal, a teda stále pretrvávajú v danom prípade pochybnosti o tom, či je nevyhnutné zaistiť navrhovateľa na dobu 5

mesiacov, pričom jeho zaistenie by mohlo byť nahradené aj inými alternatívnymi možnosťami, ktoré zákon pripúšťa.

K alternatívam zaistenia sa vo svojom rozhodnutí nevyjadril ani krajský súd, aj keď to vo svojom návrhu na preskúmanie rozhodnutia navrhovateľ udával.

Navrhovateľ trvá aj na tom, že doba, na ktorú je zaistený je neprimerane dlhá. Navrhovateľ udáva, že odporca ho zaistil na dobu 5 mesiacov, teda na skoro maximálnu dobu, ktorú mu umožňuje zákon, pričom z rozhodnutia odporcu vyplýva, že navrhovateľ je žiadateľom o udelenie azylu na území Slovenskej republiky a podľa § 88a ods. 1 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov ho zaistil na účel zistenia tých skutočností, na ktorých je založená jeho žiadosť o udelenie azylu, ktoré by bez zaistenia nebolo možné získať.

Z príručky UNHCR k otázke zaistenia žiadateľov o azyl, vyplýva, že žiadateľ o azyl môže byť zaistený výlučne pre účel predbežného pohovoru za účelom zistenia základu žiadosti o azyl, pričom táto výnimka zo všeobecného princípu nemôže byť využívaná na ospravedlnenie zaistenia na celé konanie o rozhodovaní o žiadosti o azyl alebo na neobmedzenú dobu. Z uvedeného dôvodu považuje navrhovateľ napadnuté rozhodnutie za nezákonné a v rozpore so zákonom o pobyte cudzincov ako aj medzinárodnými princípmi a normami. S týmito skutočnosťami sa prvostupňový súd podľa názoru navrhovateľa vôbec nevysporiadal.

V konaní o zaistení si treba vždy vo vzťahu ku každému individuálnemu prípadu uvedomiť, že rozhodnutie o zaistení sa dotýka najzákladnejších práv a slobôd človeka, ktorý je cudzincom neznalým spravidla reči, prostredia zvykov, právneho poriadku atď. v Slovenskej republike. Je preto nanajvyš žiaduce pri rozhodovaní o zaistení dbať nielen na splnenie formálnych kritérií na poskytnutie tlmočenia a právneho zástupcu, ale aj na to, aby účastník správneho konania mal možnosť tlmočenia a právnej služby v čase, keď to považuje za nevyhnutné na ochranu svojich práv a slobôd. (Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 10Sž/9/2014)

Navrhovateľ považoval za dôležité, aby mal právneho zástupcu aj pri spisovaní zápisnice o vyjadrení, avšak toto mu umožnené zo strany odporcu nebolo.

S ohľadom na uvedené skutočnosti navrhovateľ žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského sadu zmenil tak, že rozhodnutie odporcu o zaistení sa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie. Súčasne navrhol, aby bolo nariadené bezodkladné prepustenie navrhovateľa zo zaistenia.

III.

Vyjadrenie odporcu k odvolaniu navrhovateľa

Odporca na výzvu na predloženie vyjadrenia súdu oznámil, že k danej veci sa OHK PZ Košice - letisko ako odporca vyjadril v stanovisku pod č. p. PPZ-HCP-PO9-316-030/2014 zo dňa 12. augusta 2014 (toto stanovisko je súčasťou spisového materiálu č. s. PPZ-HCP-PO9-316/2014). Na tomto stanovisku aj naďalej trvá a žiada o jeho akceptáciu pri ďalšom posudzovaní „Odvolania proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Sp/37/2014 zo dňa 20. augusta 2014“.

IV.

Argumentácia rozhodnutia odporcu

Odporca rozhodnutím č. PPZ-HCP-PO9-316-017/2014 zo dňa 22. júla 2014 podľa § 88a ods.1 písm. b/ zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o pobyte cudzincov“) zaistil navrhovateľa dňa 22. júla 2014 o 18:00 hod. na čas nevyhnutne potrebný, najviac do 22. decembra 2014 na účel zistenia tých skutočností, na ktorých je založená jeho žiadosť o udelenie azylu, ktoré by bez zaistenia nebolo možné získať, najmä ak existuje riziko jeho úteku

a na výkon jeho zaistenia určil Útvar policajného zaistenia pre cudzincov v Sečovciach (ďalej len „ÚPZC Sečovce“).

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že navrhovateľ bol dňa 22. júla 2014 vrátený na územie Slovenskej republiky z územia Holandska podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritéria a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov.

Lustráciou v Informačných systémoch Ministerstva vnútra SR bolo v evidencii MIGRA zistené, že účastník konania bol dňa 30. augusta 2007 v Poprade kontrolovaný po nedovolenom prekročení S H z Ukrajiny na územie Slovenskej republiky bez víza a cestovných dokladov a následne zadržaný hliadkou Železničnej polície a odovzdaný k ďalšej realizácii OCP PZ Prešov.

Navrhovateľ sa týmto zdržiaval na území Slovenskej republiky bez cestovného dokladu a ako vízový cudzinec sa zdržiaval na území Slovenskej republiky bez platného víza alebo platného povolenia na pobyt, alebo dočasného povolenia k pobytu vydaného jednou zo zmluvných strán, porušil ustanovenie čl. 19 ods. 1 a čl. 21 ods. 1, 2 Schengenského dohovoru.

Dňa 30. augusta 2007 bol navrhovateľ odoslaný na OA Humenné, kde dňa 31. augusta 2007 požiadal o udelenie azylu na území Slovenskej republiky. Následne bol dňa 31. augusta 2007 o 05:00 hod odoslaný do ZT Humenné, kde ste sa dostavil dňa 31. augusta 2007. Konanie o žiadosti o udelenie azylu bolo začaté Migračným úradom MV SR dňa 31. augusta 2007 pod č. MU-1959/PO-Ž-2007. Dňa 12. septembra 2007 bol presunutý do Pobytového tábora v Rohovciach, odkiaľ dňa 27. septembra 2007 svojvoľne odišiel a dňa 4. októbra 2007 bol vyradený z evidencie. Účastníkovi konania v zmysle ustanovenia § 12 ods. 1 písm. a/ zákona o azyle azyl udelený nebol a konanie o udelenie azylu bolo právoplatne ukončené dňa 5. novembra 2007. Následne navrhovateľ odcestoval do domovského štátu cez Taliansko do Pakistanu. Potom dňa 25. decembra 2013 účastník konania s použitím falošného pasu odletel z Pakistanu do Holandska, kde hneď po prilete na letisku požiadal o azyl.

Dňa 22. júla 2014 bol transferovaný z Holandska späť na územie Slovenskej republiky v zmysle Dublinského dohovoru.

Vzhľadom na to, že navrhovateľ pri konaní o udelenie azylu svojvoľne opustil územie Slovenskej republiky, porušil tým povinnosti cudzinca uvedené v ust. § 23 ods. 4 písm. c/ zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov a to tým, že ako žiadateľ o azyl bol povinný počas pobytu v azylovom zariadení dodržiavať vnútorný poriadok, s poukázaním na § 23a ods. 1 zákona o azyle, kde ako žiadateľ mohol opustiť azylové zariadenie len na základe priepustky, ktorú vydá ministerstvo. O vydanie priepustky na opustenie azylového zariadenia na čas dlhší ako 24 hodín môže žiadateľ požiadať ministerstvo po vykonaní pohovoru, najviac však na sedem dní; v žiadosti je povinný uviesť miesto, kde sa bude zdržiavať. Svojím úmyselným konaním porušil aj ustanovenia ďalších právnych predpisov spojených s azylovou procedúrou.

Voči navrhovateľovi OHK PZ Košice - letisko začalo konanie o administratívnom vyhostení č. PPZ-HCP-PO9-316-005/2014 s určením zákazu vstupu v zmysle štvrtej časti prvej hlavy zákona o pobyte cudzincov.

Navrhovateľ počas spisovania zápisnice o vyjadrení účastníka konania o administratívnom vyhostení č. PPZ-HCP-PO9-316-006/2014 zo dňa 22. júla 2014 prejavil vôľu požiadať na území Slovenskej republiky o udelenie azylu.

Dňa 22. júla 2014 Oddelenie hraničnej kontroly Policajného zboru Košice - letisko začalo konanie vo veci zaistenia účastníka konania podľa § 88a ods. 1 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov.

Navrhovateľ bol správnym orgánom v zmysle § 3 ods. 2 správneho poriadku vyzvaný, aby sa vyjadril v zápisnici o vyjadrení účastníka konania podľa § 22 ods. 1 správneho poriadku spísanej dňa 22. júla 2014 pod číslom č. s.: PPZ-HCP-PO9-316-016/2014.

Navrhovateľ prejavil vôľu požiadať o azyl až potom, čo bolo voči nemu OHK PZ Košice - letisko začaté konanie o administratívnom vyhostení pod č. s.: PPZ-HCP-PO9-316-005/2014 zo dňa 22. júla 2014. Nakoľko bolo konanie o administratívnom vyhostení voči účastníkovi konania prerušené podľa § 77 ods. 4, skutočnosť že účastník prejavil vôľu požiadať na území Slovenskej republiky o azyl nezakladá dôvod na jeho prepustenie.

Svoju žiadosť o udelenie azylu na území Slovenskej republiky odôvodňuje obavou o svoj život, pričom všetky skutočnosti už uviedol vo svojej prvej žiadosti o udelenie azylu a iné nové skutočnosti neuviedol. Preto správny orgán považuje žiadosť o udelenie azylu za účelovú a nepodloženú žiadanými novými skutočnosťami.

Čo sa týka tejto následne podanej žiadosti o azyl odporca pri posudzovaní tejto okolnosti vychádzal aj z rozhodnutia Súdneho dvora EÚ zo dňa 30. mája 2013 vec Mehmet Arslan proti Polícii ČR C-534/11, z ktorého vyplýva, že pokiaľ cudzinec zaistený podľa zákona o pobyte cudzincov požiada o udelenie medzinárodnej ochrany, pokiaľ je táto žiadosť podaná účelovo („iba s cieľom pozdržať alebo zmariť výkon rozhodnutia“) a pokračovanie zaistenia je naďalej objektívne nutné, je možné takéhoto cudzinca ponechať v zaistení. Zároveň súdny dvor v predmetnej veci zdôraznil, že členské štáty musia mať možnosť zabrániť tomu, aby zaistený cudzinec podaním žiadosti o azyl automaticky dosiahol prepustenie zo zaistenia, inak by bol narušený zmysel návratovej smernice, ktorým je účinné navrátenie štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území. Po zhodnotení dôkaznej situácie mal odporca za to, že navrhovateľ prejavil vôľu o azyl účelovo, aby tým pozdržal vydanie rozhodnutia o administratívnom vyhostení. Tento záver potvrdzuje skutočnosť, že účastník konania požiadal na území Slovenskej republiky o udelenie azylu už druhýkrát, pričom aj v predchádzajúcom konaní o udelenie azylu došlo zo strany účastníka konania k porušeniu povinností žiadateľa o azyl v zmysle zákona č. 480/2002 Z. z. o azyloch, ako aj ďalších právnych noriem súvisiacich s azylovou procedúrou.

Odporca uviedol, že sa pri rozhodovaní o zaistení riadil aj Dohovorom o právnom postavení utečencov z roku 1951 v znení protokolu o postavení utečencov z roku 1967, ako aj Smernicou Rady 2003/9/ES, ktorou sa ustanovujú minimálne normy pre prijímanie žiadateľov o azyl (ďalej len „smernica“), čl. 5 ods. 1 písm. í/, Smernicou Európskeho Parlamentu a Rady 2013/33/EU z 26. júna 2013, ktorou sa stanovujú normy pre prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu (prepracované znenie).

Odporca uviedol, že sa pritom riadil aj výrokom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sža/52/2008, ktorým potvrdil rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 32Sp/87/2008-57 ako vecne správny ohľadom rozhodnutia o zaistení. Najvyšší súd konštatuje, že žiadosť o udelenie azylu, nezakladá dôvod pre zrušenie rozhodnutia o zaistení. Správny orgán preskúmal okolnosti veci a zistil, že sú splnené podmienky uvedené v § 88a ods. 1 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov a podanie žiadosti o udelenie azylu nie je dôvodom na prepustenie zaisteného štátneho príslušníka tretej krajiny. Konanie podľa zákona č. 480/2002 Z. z. o azyloch a s poukázaním na vyššie uvedený výrok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nie je dotknuté.

Odporca uviedol, že prehodnocoval aj skutočnosť, či trvá účel zaistenia, t.j. či trvá riziko úteku účastníka konania. Z uvedených skutočností vyplýva, že navrhovateľ v minulosti porušil povinnosti vyplývajúce mu ako žiadateľovi o azyl zo zákona č. 480/2002 Z. z. o azyloch ako aj ostatných príslušných právnych noriem spojených s azylovou procedúrou a odišiel z územia Slovenskej republiky do Holandska. Odporca mal za to, že existuje vysoké reálne riziko a dôvodná obava, že sa účastník konania pokúsi o útek z územia Slovenskej republiky opäť.

Účelom zaistenia účastníka konania je mať osobu vo fyzickej dispozícii. Pri tom odporca vychádzal z nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 264/09-81 zo dňa 19. októbra 2010 kde je

uvedené, že „Zákon umožňuje štátu, aby vo vhodných prípadoch mal vo fyzickej dispozícii osobu, u ktorej prebieha vyhost'ovacie konanie, aby mohlo byť vyhostenie realizované. Z tohto pohľadu je potrebné vnímať aj nevyhnutnosť zaistenia. Administratívne zaistenie nemusí byť nevyhnutné tým spôsobom, ako je to pri väzbe v trestnom konaní, kde musia byť naplnené väzobné dôvody. V zásade tu neplatí úplne tradičný koncept nevyhnutnosti v zmysle hľadania menej závažného zásahu do základných slobôd“.

Pri vydávaní rozhodnutia o zaistení sa odporca opieral o dôkazné prostriedky, ktoré vyplývali najmä z informácie o Dublinskom transfere č. p.: PPZ-HCP-OCPI-2014/000999-088, zo zápisníc o vyjadrení účastníka konania, z výsledkov lustrácie v informačných systémoch MV SR a z rozhodnutia Migračného úradu MV SR zo dňa 5. novembra 2007, kedy bolo konanie vo veci udelenia azylu na území Slovenskej republiky zákona o azyle právoplatne ukončené a azyl účastníkovi konania udelený nebol.

V spracovaných zápisniciach sa navrhovateľ vyjadril, že jeho cieľovou krajinou bolo Slovensko a napriek tomu na území SR nezotrval do ukončenia konania vo veci jeho žiadosti o udelenie azylu a odišiel z územia Slovenskej republiky do Holandska. Správny orgán má za to, že existuje reálne vysoké riziko a dôvodná obava, že sa účastník konania pokúsi opäť o útek z územia Slovenskej republiky s cieľom dostať sa do Holandska.

Odporca vyjadril názor, podľa ktorého navrhovateľ svojou žiadosťou o azyl sleduje jednak oddialenie administratívneho vyhostenia jeho osoby z územia Slovenskej republiky a jednak má snahu dostať sa do azylového tábora, ktorý má voľný režim pohybu žiadateľov o azyl, a tento voľný režim by vzápätí využil na útek v snahe dostať sa do Holandska.

Na základe uvedených skutočností odporca usúdil, že reálne riziko úteku účastníka konania v konaní o administratívnom vyhostení a v konaní o udelenie azylu trvá a, že existuje dôvodné podozrenie, že podal žiadosť o udelení azylu s cieľom oddialiť alebo zmať jeho administratívne vyhostenie. Odporca sa pri vydávaní rozhodnutia zaoberal aj možnosťou uplatnenia alternatív zaistenia, skúmal skutočnosti, že navrhovateľ nemá na území Slovenskej republiky žiadne rodinné väzby. Ďalej skúmal ekonomickú situáciu účastníka konania a dospel k záveru, že nemá dostatočné finančné prostriedky. Nemá na území Slovenskej republiky rezervované ubytovanie alebo zabezpečené zamestnanie, z tohto dôvodu mu policajný útvar neukladá povinnosť v zmysle § 89 zákona, nakoľko vzhľadom na osobu zaisteného a jeho osobné pomery nie je možné z jeho strany zložiť peňažnú záruku a nakoľko menovaný nemá na území SR žiadne väzby, nielen rodinné, neovláda slovenský jazyk a nemá dostatok finančných prostriedkov nie je možné z jeho strany zabezpečiť si ubytovanie a preto správny orgán neuložil alternatívu zaistenia.

Po preskúmaní všetkých skutočností a dôkazov odporca konštatoval, že je preukázané, že existuje riziko opätovného úteku účastníka konania z územia Slovenskej republiky.

Rizikom úteku štátneho príslušníka tretej krajiny sa rozumie stav, keď na základe dôvodnej obavy alebo priamej hrozby možno predpokladať, že štátny príslušník tretej krajiny ujde alebo sa bude skrývať, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, nemá udelený pobyt podľa zákona o pobyte cudzincov alebo, ak mu hrozí uloženie zákazu vstupu na viac ako tri roky.

V.

Právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

Podľa § 244 ods. 1 O. s. p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 250l ods. 1 O. s. p. sa v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov, postupuje podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku „Rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam

správnych orgánov“. Pokiaľ v tretej hlave piatej časti Občianskeho súdneho poriadku nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku s výnimkou § 250a (§ 250l ods. 2 O. s. p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z.) dospel k záveru, že rozhodnutie krajského súdu je potrebné potvrdiť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O. s. p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 6. októbra 2014 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O. s. p.).

V predmetnej veci bolo potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu o zaistení navrhovateľa podľa § 88a ods. 1 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Podľa § 88a ods. 1 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov policajt je oprávnený zaistiť žiadateľa o udelenie azylu, ak na dosiahnutie účelu zaistenia nie je možné využiť iné menej závažné prostriedky na účel zistenia tých skutočností, na ktorých je založená jeho žiadosť o udelenie azylu, ktoré by bez zaistenia nebolo možné získať, najmä ak existuje riziko jeho úteku.

Rizikom úteku štátneho príslušníka tretej krajiny sa rozumie stav, keď na základe dôvodnej obavy alebo priamej hrozby možno predpokladať, že štátny príslušník tretej krajiny ujde alebo sa bude skrývať, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, nemá udelený pobyt podľa zákona o pobyte cudzincov alebo, ak mu hrozí uloženie zákazu vstupu na viac ako tri roky.

Podľa § 88 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov štátny príslušník tretej krajiny môže byť zaistený na čas nevyhnutne potrebný, najviac však na šesť mesiacov.

Podľa § 88a ods. 2 zákona o pobyte cudzincov žiadateľ o udelenie azylu môže byť zaistený na čas nevyhnutne potrebný, pokiaľ trvajú dôvody podľa ods. 1. Celkový čas zaistenia žiadateľa o udelenie azylu podľa § 88a ods. 1 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov nesmie presiahnuť 6 (šesť) mesiacov.

Podľa § 88 ods. 3 zákona o pobyte cudzincov podanie žiadosti o udelenie azylu alebo požiadanie štátneho príslušníka tretej krajiny o asistovaný dobrovoľný návrat nie je dôvodom na prepustenie štátneho príslušníka tretej krajiny. Konanie podľa zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o azyle“) nie je zaistením štátneho príslušníka tretej krajiny dotknuté.

Na základe skutočností zistených v konaní o zaistení navrhovateľa odporca usúdil, že reálne riziko úteku účastníka konania v konaní o udelenie azylu trvá, a že existuje dôvodné podozrenie, že navrhovateľ svojou žiadosťou o azyl podal za účelom legalizácie pobytu na území Slovenskej republiky a jednak má snahu dostať sa do azylového tábora, ktorý má voľný režim pohybu žiadateľov o azyl, a tento voľný režim by vzápätí využil na útek.

Na základe uvedeného odporca rozhodol o zaistení navrhovateľa na účel zistenia tých skutočností, na ktorých je založená jeho žiadosť o udelenie azylu, ktoré by bez zaistenia nebolo možné získať, najmä ak existuje riziko jeho úteku.

Navrhovateľ napadol rozsudok krajského súdu z dôvodu, že súd prvého stupňa dospel na základe

vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie prvostupňového súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

K námietke navrhovateľa, že krajský súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, považuje odvolací súd za dôležité uviesť, že uvedenú námietku navrhovateľ bližšie nešpecifikoval ani v konaní pred krajským súdom ani odvolacím súdom.

Zo samotnej podstaty preskúmavacieho súdneho konania, ktoré smeruje k prieskumu správneho konania vyplýva, že administratívny spis je obrazom a výsledkom správneho konania, pretože dokladá jeho priebeh a skutkový stav, ktorý tu bol v dobe rozhodovania správneho orgánu. Zásadne pritom platí, že skutkové dôvody, o ktoré sa opiera správne rozhodnutie, musia byť podložené obsahom administratívneho spisu - v opačnom prípade by bolo správne rozhodnutie, ktoré vzišlo za takéhoto konania nepreskúmateľným pre nedostatok dôvodov. Ďalšie zisťovanie skutkového stavu veci až v konaní pred súdom nie je vylúčené (§ 250i ods. 1 O. s. p.), pretože súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia.

Pokiaľ však krajský súd vychádzal pri rozhodovaní iba z obsahu administratívneho spisu, nemožno takémuto postupu principiálne nič vytknúť. Navyše navrhovateľ ani v odvolaní proti rozsudku krajského súdu nespresnil aké dôkazy mali byť krajským súdom k lepšiemu zisteniu skutkového stavu veci vykonané, a preto za tejto situácie je možné takúto argumentáciu odmietnuť ako bezpredmetnú.

Navrhovateľ v odvolaní proti rozsudku krajského súdu namietal, že v danej právnej veci rozhodnutie odporcu je v rozpore s čl. 5 ods. 1 písm. f/ Dohovoru, nakoľko dôvody uvádzané odporcom v napadnutom rozhodnutí sú zjavne nedostatočné pre účely citovaného článku Dohovoru a odporca v napadnutom rozhodnutí ani neuvádza konkrétne na aký účel v zmysle citovaného článku Dohovoru rozhodol o jeho zaistení. Pozbavenie osobnej slobody navrhovateľa nie je možné subsumovať pod žiaden z dôvodov čl. 5 ods. 1 písm. f/ Dohovoru, a preto rozhodnutie odporcu je v rozpore s uvedeným článkom.

Podľa čl. 5 ods. 1 písm. f/ Dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie, alebo osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie.

Podľa čl. 31 Dohovoru o právnom postavení utečencov (vyhláseného pod č. 319/1995 Z. z.) sa zmluvné štáty zaviazali, že za predpokladu, že utečenci, ktorí vstúpili na ich územie alebo sa na ňom nachádzajú bez povolenia sa sami bezodkladne prihlásia a preukážu dostatočný dôvod na svoj nezákonný vstup alebo prítomnosť, nebudú ich štáty trestne stíhať pre nezákonný vstup alebo pre prítomnosť utečencov, ktorí prichádzajú priamo z územia, kde ich život alebo ich sloboda boli ohrozené podľa čl. 1 tohto dohovoru (ods. 1). Rovnako sa zmluvné štáty zaviazali, že „nebudú na pohyb takýchto utečencov uplatňovať iné obmedzenia, než sú nevyhnutné, a takéto obmedzenia budú uplatňovať iba dovtedy, kým sa ich postavenie v štáte neupraví alebo kým nedostanú povolenie na vstup do iného štátu. Zmluvné štáty poskytnú takýmto utečencom primeranú lehotu a všetky potrebné prostriedky na získanie povolenia na vstup do iného štátu.“ (ods. 2).

V zmysle odporúčania Rady Európy [Odporúčanie Rady ministrov Rec(2003)5 zo 16. apríla 2003] sa zaistenie žiadateľov o azyl má okrem iného uskutočniť iba po dôkladnom preskúmaní jeho nevyhnutnosti v každom jednotlivom prípade a obmedzenie osobnej slobody (org. measure of detention) žiadateľov o azyl má byť pravidelne preskúmané súdom v súlade s čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (bod 4 a 5).

Podľa názoru odvolacieho súdu štáty majú nepopierateľné suverénne právo kontrolovať vstup cudzincov a ich pobyt na svojom území. Nevyhnutnou súčasťou tohto práva je oprávnenie štátov zdržať potenciálnych imigrantov. Ich zadržanie môže byť zlučiteľné s čl. 5 ods. 1 písm. f/ Dohovoru. Dokiaľ

štát nepovolí vstup na svoje územie, je takýto vstup nepovolený v zmysle čl. 5 ods. 1 písm. f/ Dohovoru a zadržanie osoby, ktorá si praje na územie štátu vstúpiť (pričom potrebuje na to príslušné povolenie, ktoré ešte nemá), môže byť považované za realizované preto, aby sa „zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie štátu“.

Možno preto konštatovať, že zaistenie sťažovateľa je ratione materiae súčasťou čl. 5 ods. 1 písm. f/ Dohovoru.

Prípady pozbavenia slobody v zásade vyžadujú, aby bola periodicky kontrolovaná ospravedlniteľnosť ich ďalšieho trvania. Účelom čl. 5 ods. 4 Dohovoru je umožniť osobe pozbavenej slobody domáhať sa toho, aby súd preskúmal, či toto pozbavenie slobody je zákonné. Vzhľadom na to, že naplnenie podmienok ustanovených zákonom sa v čase vyvíja (najmä pokiaľ ide o existenciu relevantných a dostatočných dôvodov pozbavenia slobody), mala by byť zaistená možnosť domáhať sa takej kontroly opakovane v určitých primeraných intervaloch. Podľa Európskeho súdu pre ľudské práva čl. 5 ods. 4 Dohovoru zakotvuje procesnú záruku najmä proti pokračovaniu pozbavenia slobody, ktoré - hoci bolo pôvodne nariadené zákonným spôsobom - sa potom mohlo stať nezákonným a stratiť akékoľvek opodstatnenie. Požiadavky na urýchléné rozhodovanie o pozbavení slobody a na periodickú súdnu kontrolu v primeraných intervaloch majú svoje opodstatnenie v tom, že zabezpečujú, aby zadržaná osoba nemusela byť vystavená nebezpečenstvu, že zostane zadržovaná aj dlho po tom, ako jej pozbavenie slobody prestalo byť ospravedlniteľné (Shishkov proti Bulharsku z 9. januára 2003, § 88).

Podobne možno smerom k už vymedzeným požiadavkám z čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru poukázať na ďalšie rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, napríklad na Saadi proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok Veľkej komory, 29. január 2008, č. 13229/03 (najmä § 45), Amuur proti Francúzsku, rozsudok, 25. jún 1996, č. 19776/92 (najmä § 43), Abdolkhani a Karimnia proti Turecku, rozsudok, 22. september 2009, č. 30471/08, či Z.N.S. proti Turecku, rozsudok, 19. január 2010, č. 21896/08 (najmä § 56 a § 63).

Podľa čl. 5 ods. 1 písm. f/ Dohovoru, ktorý má v zmysle čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky prednosť pre zákonmi Slovenskej republiky, možno osobu pozbaviť osobnej slobody na základe postupu ustanoveného zákonom vtedy, ak ide o zákonné zatknutie, či iné pozbavenie osobnej slobody, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie štátu alebo osoby, proti ktorej sa vedie konanie o vypovedaní alebo vydaní. V zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, aby mohlo byť pozbavenie osobnej slobody zákonné, musí byť efektívne a účelné.

Teda, aby bolo pozbavenie osobnej slobody oprávnené, rozhodnutie musí byť vydané zákonom stanoveným postupom a musí byť efektívne a účelné, pričom všetky podmienky musia byť splnené súčasne. Pri absencii niektorej z nich nemožno hovoriť o oprávnenom pozbavení osobnej slobody navrhovateľa.

Napadnuté rozhodnutie, ktorým odporca podľa § 88a ods. 1 písm. b/ zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov rozhodol o zaistení navrhovateľa na účel zistenia tých skutočností, na ktorých je založená jeho žiadosť o udelenie azylu, ktoré by bez zaistenia nebolo možné získať, najmä, ak existuje riziko jeho úteku je vzhľadom na vyššie uvedené možno považovať podľa odvolacieho súdu za riadne odôvodnené v zmysle § 47 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. Z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sž/94/2010 vyplýva, že správny orgán musí v odôvodnení rozhodnutia opísať predmet konania, poukázať na skutkové zistenia, uviesť dôkazy, z ktorých vychádzal a ako sa vysporiadal s návrhmi na vykonanie dôkazov zo strany účastníkov, prípadne s ich námietkami k vykonaným dôkazom.

Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odporcu tieto atribúty spĺňa.

Je nesporné, že odporca pri rozhodovaní o zaistení prihladol aj na, tzv. „návratovú smernicu“ (smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES o spoločných normách a postupoch v členských štátoch pri navracaní neoprávnené pobývajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín.

Článok 15 smernice ustanovuje, kedy je možné zaistiť cudzinca, voči ktorému prebieha konanie o návrate a to bez ohľadu na to, či bolo vydané rozhodnutie o administratívnom vyhostení, uložený trest vyhostenia, či sa tak stalo za účelom readmisie, prípadne na účely výkonu prevozu podľa osobitného zákona. Uvedený článok sa vzťahuje na zaistenie cudzinca bez ohľadu na účel zaistenia. V článku 15 smernice sú uvedené len dva dôvody zaistenia, existencia rizika úteku alebo vyhýbanie sa, či bránenie procesu prípravy návratu alebo odsunu.

Toto ustanovenie je v zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdneho dvora povinný dodržiavať aj odporca. Z rozhodnutia odporcu je zrejmé, že odporca objasnil v čom vidí existenciu rizika úteku navrhovateľa.

V zmysle čl. 15 ods. 1 smernice môžu členské štáty zaistiť iba štátneho príslušníka tretej krajiny, o ktorého navrátenie prebieha konanie, a to za účelom prípravy návratu alebo o výkone vyhostenia, najmä v prípadoch kde hrozí nebezpečenstvo skrývania alebo sa štátny príslušník tretej krajiny vyhýba príprave návratu, či uskutočňovania vyhostenia alebo ho inak sťažuje. K zaisteniu je možné prikročiť len vtedy, pokiaľ nemôžu byť v konkrétnom prípade uplatnené iné dostatočne účinné avšak miernejšie opatrenia.

Odporca sa zaoberal možnosťou uloženia miernejších opatrení, po zistení, že navrhovateľ nemá na území Slovenskej republiky žiadne rodinné väzby, nemá dostatočné finančné prostriedky, nemá na území Slovenskej republiky rezervované ubytovanie alebo zabezpečené zamestnanie, nebola mu uložená povinnosť v zmysle § 89 zákona.

Z obsahu administratívneho spisu odporcu je zrejmé, že odporca pri rozhodovaní o zaistení navrhovateľa vychádzal z dôkazných prostriedkov - z informácie o Dublínskom transfere č. p.: PPZ-HCP-OCPI-2014/000999-088, zo zápisníc o vyjadrení účastníka konania, z výsledkov lustrácie v informačných systémoch MV SR a z rozhodnutia Migračného úradu MV SR zo dňa 5. novembra 2007, kedy bolo konanie vo veci udelenia azylu na území Slovenskej republiky právoplatne ukončené a azyl navrhovateľovi udelený nebol.

Podľa § 4 ods. 6 zákona o azyle cudzinec, ktorý nie je žiadateľom, ale je vrátený na územie Slovenskej republiky z dôvodu, že na konanie o udelenie azylu je príslušná Slovenská republika, považuje sa za žiadateľa okrem cudzinca, ktorého žiadosť o udelenie azylu na území Slovenskej republiky bola už v minulosti zamietnutá ako neprípustná alebo ako zjavne neopodstatnená alebo ktorému sa neudelil azyl; konanie o udelenie azylu sa začína vstupom cudzinca na územie Slovenskej republiky.

Podľa odvolacieho súdu odporca sa v konaní o zaistení navrhovateľa, ktorý bol v postavení žiadateľa o azyl dôsledne riadil zákonom o pobyte cudzincov (§ 88a ods. 1 písm. b/ zákon o pobyte cudzincov) ako aj Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2013/33/EÚ z 26. júna 2013, ktorou sa stanovujú normy pre prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu. Odporca dôsledne aplikoval závery rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 30. mája 2013 (vec Mehmet Arslan proti Polícii ČR, C-534/11, dostupný na <http://curia.europa.eu>; ďalej len vec A), z ktorého vyplýva, že pokiaľ cudzinec zaistený podľa zákona o pobyte cudzincov požiada o udelenie medzinárodnej ochrany, pokiaľ je táto žiadosť podaná účelovo (slovami Súdneho dvora „iba s cieľom pozdržať alebo zmariť výkon rozhodnutia o navrátení“) a pokračovanie zaistenia je naďalej objektívne nutné, je možné takéhoto cudzinca ponechať v zaistení.

Obmedzenie osobnej slobody žiadateľov o azyl nevylučuje ani medzinárodné azylové právo, hoci všeobecne stanovuje zásadu, podľa ktorej nie je možné na utečencov (žiadateľov o azyl) nahliadať ako na neoprávnene pobývajúce osoby a je treba im priznať (okrem iného) právo na slobodu pohybu na území krajiny, v ktorej sa nachádzajú (pozri čl. 26, 31 a 32 Dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951; ďalej len „Ženevská konvencia“).

Zároveň Súdny dvor v predmetnej veci zdôraznil, že členské štáty musia mať možnosť zabrániť tomu,

aby zaistený cudzinec podaním žiadosti o azyl automaticky dosiahol prepustenie zo zaistenia, inak by bol narušený zmysel návratovej smernice, ktorým je účinné navrátenie štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území (bod 60 rozsudku vo veci A.).

Ustanovenie § 88a ods. 1 písm. b/ zákona, ktoré aplikoval na uvedený prípad totiž umožňuje zaistiť žiadateľa o udelenie azylu, a to na základe presne špecifikovaných dôvodov, ktoré plne korešpondujú s požiadavkami Európskej únie na zaisťovanie takejto kategórie cudzincov, v konkrétnom prípade žiadateľa o azyl, ktorý bol vrátený na územie Slovenskej republiky z dôvodu, že na konanie o udelenie azylu je príslušná Slovenská republika.

Dôvod pre zaistenie navrhovateľa, teda spočíval v tom, že zaistenie je nutné na zistenie tých skutočností, na ktorých je založená jeho žiadosť o udelenie azylu, ktoré by bez zaistenia nebolo možné získať, pretože v prípade navrhovateľa existuje riziko jeho úteku.

Námietku navrhovateľa, týkajúcu sa dĺžky zaistenia odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú. Odporca podrobne odôvodnil, z akých dôvodov zaistil navrhovateľa na dobu 5 mesiacov. Uviedol, že dobu zaistenia stanovil po dôkladnom vyhodnotení osoby účastníka konania ako aj aplikačnej praxe Migračného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, kedy je táto doba potrebná na rozhodnutie v žiadosti o udelenie azylu na území Slovenskej republiky. Počas tejto doby bude Migračný úrad Ministerstva vnútra skúmať jednotlivé dôvody, ktorými účastník konania odôvodňuje svoju žiadosť o udelenie azylu na území Slovenskej republiky.

Podľa názoru odvolacieho súdu odporca jednoznačne vo výroku svojho rozhodnutia určil lehotu zaistenia na 5 mesiacov v zmysle ustanovenia § 88 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov, pričom presne označil deň, kedy bol navrhovateľ zaistený. Je teda nepochybné, odkedy začala lehota plynúť, a ktorým dňom dôjde k jej skončeniu (rozsudok Najvyššieho súdu SR 10Sza/2/2012 zo dňa 16. februára 2012).

Stanovenú lehotu zaistenia odôvodnil existujúcimi skutočnosťami, ktoré aj podľa názoru odvolacieho súdu odôvodňujú takýto „čas nevyhnutne potrebný“ na zaistenie cudzinca, pričom povinnosť skúmať podmienky zaistenia v jeho priebehu odporcovi vyplýva priamo z ustanovenia § 90 ods. 1 písm. d/ zákona o pobyte cudzincov, ako to aj uviedol odporca vo svojom rozhodnutí.

Uvedené, teda nasvedčuje zákonnosti rozhodnutia odporcu o zaistení navrhovateľa, pretože v danom prípade bolo nevyhnutné nie len pre zistenie skutočností, na ktorých je založená jeho žiadosť o azyl, ale aj z dôvodu, že riziko jeho úteku vzhľadom na predchádzajúce správania sa navrhovateľa pretrváva.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považoval odvolacie námietky navrhovateľa za nedôvodné a nespôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku. Nezistil ani žiadne pochybenie v postupe odporcu ani krajského súdu. Krajský súd sa dostatočne vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa uvedenými v opravnom prostriedku.

Preto záver krajského súdu o zákonnosti napadnutého rozhodnutia odporcu, vzhľadom k tomu, že sa vysporiadal s uplatnenými námietkami navrhovateľa (na ich vyhodnotenie pre ich správnosť odvolací súd v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie rozsudku krajského súdu, s ktorým sa plne stotožňuje) vypovedá o správnosti postupu krajského súdu pri posudzovaní zákonnosti rozhodnutia odporcu.

Krajský súd bol totiž viazaný rozsahom dôvodov, ktoré navrhovateľ uplatnil v opravnom prostriedku a z uvedených dôvodov preto bolo možné vyvodiť záver, že rozhodnutie odporcu o zaistení navrhovateľa podľa § 88a ods. 1 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov, bolo potrebné považovať za rozhodnutie vydané v súlade so zákonom a krajský súd nepochybil, ak jeho rozhodnutie potvrdil. Odvolací súd sa s právnym záverom uvedeným v jeho rozsudku stotožnil, námietkam navrhovateľa nevyhovel a napadnutý rozsudok podľa § 219 O. s. p. v spojení s § 246c O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 O. s. p.

v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 246c O s. p., tak, že navrhovateľovi, ako neúspešnému účastníkovi konania trovy odvolacieho konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.